

Hygienenheten

Hur transport av livsmedel godkänns som en livsmedelslokal

Instruktionen är inte bindande och den behöver inte följas, om det finns grundad anledning att låta bli att följa den

Hur transport av livsmedel godkänns som en livsmedelslokal

- 1. Inledning**
- 2. Instruktionens tillämpningsområde**
- 3. Definitioner**
- 4. Ansvar för transportverksamheten**
- 5. Hur transportverksamhet godkänns som en livsmedelslokal**
 - 5.1 Ansökan om godkännande**
 - 5.2 Inspektion av transportmedlet**
 - 5.3 Beslut om godkännande**
- 6. Väsentlig förändring i transportverksamheten**
- 7. Annat att beakta**
- 8. När instruktionen träder i kraft**

Hygienheten

Hur transport av livsmedel godkänns som en livsmedelslokal

Instruktionen är inte bindande och den behöver inte följas, om det finns grundad anledning att låta bli att följa den

1. Inledning

Instruktionen är avsedd för myndigheter som godkänner och utöver tillsyn över livsmedelstransportverksamhet. Syftet med instruktionen är att förenhetliga procedurerna vid godkännande av transportverksamhet. Transport av livsmedel är verksamhet, som förutsätter ett godkännande som livsmedelslokal (livsmedelslagen 6 § 18 mom.) enligt 13 § i livsmedelslagen (23/2006).

Enligt lagstiftningen (4 § i statsrådets förordning om livsmedelstillsyn 321/2006) är det möjligt att godkänna transport av livsmedel antingen

- 1) i samband med godkännande av en annan livsmedelslokal som en del av en sändande eller mottagande livsmedelslokals verksamhet, eller
- 2) som separat verksamhet.

2. Instruktionens tillämpningsområde

Instruktionen gäller godkännande av transport av livsmedel som en livsmedelslokal.

Instruktionen tillämpas inte på transporter inom primärproduktionen av livsmedel med undantag för transporter för insamling av mjölk från mjölkproduktionsgårdar.

Fordon som används i internationell transport av livsmedel som lätt förskäms är ATP-klassificerade. Utöver ett godkännande som livsmedelslokal skall transportmedlet då också ha ett godkännande enligt ATP-avtalet. Procedurerna och kraven som ATP-avtalet förutsätter ingår inte i denna instruktion. Om ATP-avtalet och tillsynen över det finns information på Eviras webbsidor om livsmedelstransporter.

3. Definitioner

I denna instruktion avses med:

- 1) livsmedelsföretagare en fysisk eller juridisk person som ansvarar för att kraven i livsmedelslagstiftningen uppfylls i det livsmedelsföretag han driver (artikel 3 punkt 3 i EG:s allmänna livsmedelsförordning). Livsmedelsföretagaren är således den instans som svarar för verksamheten i en livsmedelslokal;
- 2) transportmedel ett lastutrymme eller ett transportkärl, i vilket livsmedel hanteras eller förvaras; och
- 3) kombinerad last kyltransport av livsmedel, som avgår från något annat ställe än en anläggning och som utöver livsmedel som lätt förskäms och som kräver förvaring i högst 6 °C också innehåller sådana lätt förskämbara livsmedel, för vilka Europeiska gemenskapens lagstiftning (EG/853/2004) uppställer lägre transporttemperaturkrav, såsom rå fisk (0 – 3 °C), inre organ (högst 3 °C), fjäderfäkött (högst 4 °C), råa

Hygienheten

Hur transport av livsmedel godkänns som en livsmedelslokal

Instruktionen är inte bindande och den behöver inte följas, om det finns grundad anledning att låta bli att följa den

köttberedningar (högst 4 °C), malet kött (högst 2 °C) eller äggprodukter (högst 4 °C).

4. Ansvar för transportverksamheten

En livsmedelsföretagare som transporterar livsmedel svarar för livsmedlens säkerhet under transporten. Företagaren i fråga svarar för att transportmedlens konstruktioner och inredning och för att transportförhållandena och verksamheten motsvarar kraven i lagstiftningen. Företagaren svarar också för att transportpersonalen har fått tillräcklig utbildning och instruering för sina arbetsuppgifter.

Med hjälp av egenkontroll säkerställer företagaren att lagstiftningen verkställs. Enligt 5 § 2 mom. i jord- och skogsbruksministeriets förordning (28/2009) om livsmedelshygienen i vissa livsmedelslokaler skall företagaren utse en ansvarig person för egenkontrollen i livsmedelslokalen.

Livsmedelstillsynsmyndigheten säkerställer för egen del med sin tillsyn att transporten av livsmedel sker i enlighet med kraven i livsmedelslagstiftningen.

5. Hur transportverksamhet godkänns som en livsmedelslokal

5.1 Ansökan om godkännande

Enligt 15 § i livsmedelslagen (ändrad genom 1137/2008) skall företagare i transportbranschen innan verksamheten inleds ansöka om ett godkännande av livsmedelslokalen hos tillsynsmyndigheten i den kommun, där fordonet eller containern första gången tas i bruk. Såsom det indirekt framgår av lagrummet rör det sig uttryckligen om godkännande av verksamheten hos en företagare i transportbranschen, med vilket man i praktiken avser att man skall ansöka om ett godkännande hos den kommun, där man har för avsikt att inleda transportverksamhet och där transportmaterielen också i allmänhet befinner sig.

Då företagaren ansöker om ett godkännande skall han beakta att tillsynsmyndigheten som godkänner livsmedelslokalen regelbundet skall kunna utöva tillsyn över verksamheten. Kravet i livsmedelslagen om godkännande myndighet kan i praktiken tillämpas så, att transportverksamheten godkänns som livsmedelslokal av tillsynsmyndigheten i den kommun, där stödpunkten för transportverksamheten ligger. Om transportverksamhet och stödpunkter för verksamheten finns på flera orter, är det tydligast att godkännandet som livsmedelslokal ansöks hos tillsynsmyndigheten i företagarens hemkommun.

Om livsmedelstransportverksamheten ingår som en del av verksamheten och godkännandet av en annan godkänd lokal, men den berörda livsmedelsföretagaren som svarar för transportverksamheten också idkar annan livsmedelstransport, skall företagaren lämna en separat ansökan om godkännande för denna andra transportverksamhet.

Ansökan skall lämnas i enlighet med 14 § i livsmedelslagen och till ansökan skall i behövliga delar bifogas de handlingar som avses i 1 och 4 § i statsrådets förordning (321/2006). Av ansökan skall framgå följande information (ur 1 och 4 § i statsrådets

Hygienenheten

Hur transport av livsmedel godkänns som en livsmedelslokal

Instruktionen är inte bindande och den behöver inte följas, om det finns grundad anledning att låta bli att följa den

förordning (321/2006) har plockats de delar som lämpar sig för transport, en del omarbetade):

Statsrådets förordning (321/2006) 1 §

- livsmedelsföretagarens namn, hemkommun och kontaktuppgifter;
- företagarens företags- och organisationsnummer eller, om sådant saknas, personnummer;
- livsmedelsföretagets namn och besöksadress;
- verksamhetens art;
- utredning över konstruktioner och verksamhet i lokaler (stödpunkten för transportverksamheten) som eventuellt hänför sig till transportverksamheten, såsom städlokaler och personalutrymmen; och
- tidpunkten då verksamheten beräknas börja.

Statsrådets förordning (321/2006) 4 §

- slag av transportmedel och transportutrustning;
- slag av livsmedel som skall transporteras;
- temperaturerna under transportererna och vilka metoder som används för att mäta temperaturerna; och
- annan information om transportererna som eventuellt krävs.

Beskrivningen av verksamheten skall vara så täckande som möjligt i ansökningshandlingarna. Till ansökan skall också bifogas en plan för egenkontroll. I planen för egenkontroll skall utöver beskrivningen av verksamheten och faroanalysen också ingå allt som hänför sig till hanteringen av riskerna i verksamheten.

Motsvarande information i behövliga delar framförs om transportverksamheten som ingår i den avsändande eller mottagande livsmedelslokalens ansökan om godkännande.

Om det rör sig om en väsentlig förändring i verksamheten, skall innan verksamheten väsentligt förändras ansökas om godkännande hos den tillsynsmyndighet som godkänt verksamheten. Väsentlig förändring av verksamheten behandlas i punkt 6.

5.2 Inspektion av transportmedlet

Transportmedlen inspekteras i samband med godkännandet som livsmedelslokal. Transportmedlen inspekteras enligt den sampling som behovet kräver; alla företagarens transportmedel behöver inte inspekteras. Samplingens storlek påverkas av verksamhetens och transportmedlens mångsidighet.

Företagaren i transportbranschen räknar upp transportmedlen i materielförteckningen som utgör en del av planen för egenkontroll. Då ett transportmedel byts ut antecknar företagaren förändringarna i transportmedlen i materielförteckningen och bifogar den uppdaterade förteckningen till sin plan för egenkontroll. Planen för egenkontroll skall alltid vara uppdaterad. Planen för egenkontroll och materielförteckningen skall vara tillgängliga för tillsynsutövaren så att han kan kontrollera dem. Planen för egenkontroll och materielförteckningen kan upprättas i elektroniskt format och de skall i en tillsynssituation vara tillgängliga på företagets verksamhetsställe. Med

Hygienheten

Hur transport av livsmedel godkänns som en livsmedelslokal

Instruktionen är inte bindande och den behöver inte följas, om det finns grundad anledning att låta bli att följa den

transportmedlet skall följa den del av planen för egenkontroll som hänför sig till förarens verksamhet.

5.3 Beslut om godkännande

Den kommunala livsmedelstillsynsmyndigheten fattar beslut om att godkänna transportverksamheten som en livsmedelslokal i enlighet med 15 § i livsmedelslagen inom 60 dygn, om inte något i 15 § nämnt skäl förutsätter en längre behandlingstid. Beslutet om godkännande fattas i enlighet med 7 § i statsrådets förordning (321/2006). Av beslutet om godkännande skall följande framgå:

- företagarens namn, var livsmedelslokalen är belägen eller inom vilket område verksamheten sker;
- de ansökningshandlingar som ligger som grund för beslutet;
- uppgifter om godkända eller villkorligt godkända funktioner;
- begärda utlåtanden;
- utförda inspektioner;
- en utredning om hörandet av företagaren; och
- eventuella föreskrifter som meddelats eller förbud som gäller verksamheten och motiveringen till dessa samt resultaten av eventuella undersökningar och utredningar.

Till beslutet skall i enlighet med förvaltningslagen (434/2003) bifogas antingen en anvisning för rättelseyrkande eller en besväransvisning. I beslutet om godkännande skall täckande antecknas vilka funktioner godkännandet gäller och vilka villkor som ställs på verksamheten eller under vilka förutsättningar verksamheten är möjlig. I förvaltningslagen understryks att beslut skall motiveras. Av beslutet skall framgå den avgift som debiteras för beslutet enligt godkänd taxa.

Förvaltningslagen ställer också andra krav på beslutet, såsom att personen som ger mer information och dennas kontaktuppgifter skall framgå av beslutet. Noggrannare anvisningar om kraven på innehållet i beslutet om godkännande finns på Eviras webbsidor, under anvisningar och blanketter och 'Modelldokument: Livsmedelsmyndighetens beslut om godkännande av en livsmedelslokal och/eller plan för egenkontroll'.

Planen för egenkontroll kan godkännas antingen i samband med att verksamheten godkänns eller senare, om korrigeringar i planen förutsätts.

I beslutet om godkännande skall inte inkluderas sådan information, som kan förändras, såsom fordonets märke, registernummer eller detaljerad information om de anlitade transportmedlen.

Om en väsentlig förändring i transportverksamheten sker, görs ett nytt beslut om godkännande av företagarens ansökan för de väsentliga förändringarnas del. Väsentliga förändringar i verksamheten behandlas i punkt 6.

Vid godkännande kan man också använda sig av det villkorliga godkännandeförfarande som avses i artikel 31 i EG:s allmänna tillsynsförordning (EG) nr 882/2004, om verksamhetens grundläggande uppbyggnad, redskap och

Hygienheten

*Hur transport av livsmedel godkänns som en livsmedelslokal**Instruktionen är inte bindande och den behöver inte följas, om det finns grundad anledning att låta bli att följa den*

utrustning följer lagstiftningen, men själva verksamheten eller planen för egenkontroll lämnar rum för utveckling.

Om man i en kommun fattat beslut om godkännande efter att livsmedelslagen (23/2006) trädde i kraft den 1 mars 2006 bindande dem till ett visst registernummer eller annan detaljerad information om transportmedlen, är det inte nödvändigt att korrigera besluten så att de följer denna instruktion. Besluten kan anses inbegripa också ett godkännande av verksamheten. Om en kommun ändå vill ge besluten rätt form, kan företagaren inte faktureras för förnyandet av besluten. Senast då företagaren ansöker om ett godkännande till följd av en väsentlig förändring i verksamheten, skall beslutet korrigeras så att det följer denna instruktion.

6. Väsentlig förändring i transportverksamheten

Hur väsentlig förändringen är bedöms så att man granskar hur mycket förändringen ökar risken att livsmedlens säkerhet äventyras. Om säkerhetsriskerna för livsmedlen som skall transporteras ökar, förändras vanligen också kraven som i lagstiftningen ställts på transportverksamheten. Av författningarna kan då följa strängare krav till exempel på transportförhållandena eller personalens kompetens. Å andra sidan kan man anse att en minskning av riskerna i verksamheten eller en inskränkning av verksamheten inte utgör någon väsentlig förändring i verksamheten, eftersom en mer omfattande eller krävande transportverksamhet med samma transportmateriel också möjliggör en mer inskränkt transportverksamhet.

Som väsentliga förändringar i transportverksamheten betraktas till exempel:

- förändring eller breddning av transporter från icke temperaturreglerade transporter till kyl- eller varmtransporter eller transporter med kombinerad last, och
- förändring av distributionstiden för kyltransporter från kortvarig transportverksamhet till transport som varar i mer än 2 timmar

Transportföretagaren kan innan verksamheten förändras be livsmedelstillsynsmyndigheterna utvärdera om förändringen är väsentlig och om företagaren måste ansöka om ett nytt godkännande för verksamheten. Om mindre förändringar i verksamheten och om uppdateringar av planen för egenkontroll informerar transportföretagaren livsmedelstillsynsmyndigheterna i samband med den regelbundna tillsynen.

För transporternas del ändrar en förändring av verksamhetsområdet inte automatiskt väsentligt verksamhetens karaktär. Då transportverksamheten förflyttas från en ort till en annan skall tillsynsmyndigheten se till att kravet i 32 § i livsmedelslagen om kommunal tillsyn kan förverkligas. Då orten förändras kan tillsynen över verksamheten i enlighet med principerna i 7 och 10 § i förvaltningslagen överföras från en livsmedelstillsynsmyndighet till en annan.

7. Annat att beakta

Anmälningsplikt

Hygienheten

Hur transport av livsmedel godkänns som en livsmedelslokal*Instruktionen är inte bindande och den behöver inte följas, om det finns grundad anledning att låta bli att följa den*

Om verksamheten vid en godkänd livsmedelslokal avbryts eller upphör eller om det sker ett byte av företagaren skall lämnas en anmälan om detta till den livsmedelstillsynsmyndighet som godkänt lokalen i enlighet med 14 a § i livsmedelslagen minst 14 dagar i förväg.

Transportverksamhet med hjälp av ett transportkärl

Transporten av livsmedel kan enligt 6 och 19 § i jord- och skogsbruksministeriets förordning om livsmedelshygienen i vissa livsmedelslokaler förverkligas så, att transportkärl tjänar som transportmedel. Bilen eller något annat transportmedel som förflyttar transportkärlet behöver då inte nödvändigtvis ingå i godkännandet av livsmedelslokalen och transportföretagaren behöver nödvändigtvis inte vara en livsmedelsföretagare. I ett sådant fall svarar den livsmedelslokal som överlåtit livsmedlen för transport eller den livsmedelslokal som tar emot livsmedlen för sådan transportverksamhet.

Transporter till den slutliga konsumenten

Måltidstransporter från ett centralkök till konsumenten eller ett serveringskök eller s.k. butikskasstransporter från en butik eller grossist till en konsument kan förverkligas utan ett automatiskt temperaturuppföljningssystem. Som transportmedel tjänar då ofta ett transportkärl, som är en låda som lämpar sig för upprätthållande av den temperatur som krävs. Livsmedel i transportkärlet kan transporteras också av en sådan transportföretagare, som transporterar livsmedel vid sidan om annan verksamhet utan sådan utrustning som egentligen är avsedd för transport av livsmedel. En sådan transportföretagare betraktas inte som en livsmedelsföretagare och företagaren behöver inte ansöka om godkännande av verksamheten som en livsmedelslokal.

En livsmedelslokal som överlåter livsmedel för transport skall inkludera transportverksamheten som sker i transportkärl i sin ansökan om godkännande som livsmedelslokal och i sin plan för egenkontroll beskriva hur man med det valda transportsättet ser till att livsmedlets hygieniska kvalitet inte äventyras under transport (livsmedelslagen 11 §). Särskild uppmärksamhet skall fästas vid att livsmedlen är skyddade och att kraven som fastställts för livsmedlets förhållanden följs under transport.

Utredning av hälsotillståndet

Enligt 20 § i lagen om smittsamma sjukdomar (583/1986, ändrad genom 935/2003) skall en utredning av hälsotillståndet krävas av en sådan arbetstagare som fullgör sådana uppgifter i vilka risken för att en smittsam sjukdom sprids är större än normalt eller följderna av en sjukdom är allvarigare än normalt. Till den kategorin räknas en sådan arbetstagare, som i livsmedelslokalen hanterar oförpackade, lätt förskämbara livsmedel och ytor som sådana livsmedel kommer i kontakt med. För livsmedelstransporternas del skall detta krav beaktas åtminstone vid transport av slaktkroppar.

Kapellbilar

Om en företagare ansöker om godkännande som livsmedelslokal för sådan transportverksamhet, som sker med transportmedel utan fasta konstruktioner (s.k. kapellbilar), skall tillsynsmyndigheten noggrant överväga hur lämpliga transportmedlen är för verksamheten i fråga. Då skall beaktas att livsmedel kan transporteras utan att det uppstår någon hygienrisk under transporten. Kvaliteten på

Hygienheten

Hur transport av livsmedel godkänns som en livsmedelslokal

Instruktionen är inte bindande och den behöver inte följas, om det finns grundad anledning att låta bli att följa den

livsmedlen som skall transporteras får inte heller försämrats på grund av t.ex. köld, fukt eller för hög värme.

8. När instruktionen träder i kraft

Denna instruktion träder i kraft den 1 maj 2010.